

Donkere waterjuffer *Coenagrion armatum*

Verspreiding en trend

De Donkere waterjuffer werd een paar jaar voor de publicatie van de libellenatlas voor Nederland herontdekt in het Nationaal Park De Weerribben (VAN DER HEIJDEN, 2000). Nog steeds is de Donkere waterjuffer alleen uit dit natuurgebied bekend, ondanks intensieve zoektochten in vergelijkbare habitats in Noord-Nederland (o.a. KETELAAR, 2001b). Wel is deze onopvallende juffer op enkele nieuwe plekken binnen het natuurreservaat De Weerribben gevonden (GROENENDIJK *et al.* 2005a; RUITER, 2002b & 2003; BOUWMAN & RUITER, 2004; WASCHER, 2004). Opvallend is dat een aantal van deze populaties alweer verdwenen is, waaronder de plek van de herontdekking. Dat doet vermoeden dat de Donkere waterjuffer binnen het grote natuurgebied van De Weerribben in staat is om steeds weer nieuwe locaties te koloniseren. Momenteel zijn er vier voortplantingslocaties bekend waar jaarlijks maximaal enkele tientallen tot honderden exemplaren vliegen (TERMAAT *et al.*, 2007). Dat is nog steeds een zeer smalle basis en er is nog lang geen sprake van een duurzame populatie.

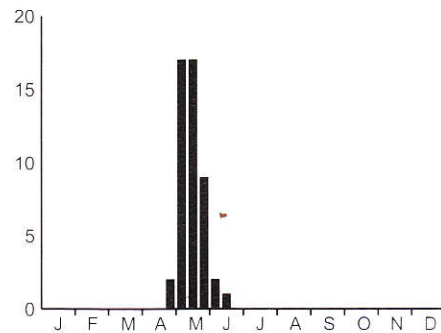
Hoop voor de toekomst kan geput worden uit het feit dat de Donkere waterjuffer aantoonbaar enkele nieuwe biotopen in De Weerribben heeft gekoloniseerd. Het is het goed mogelijk dat er in De Weerribben nog niet-opgemerkte populaties aanwezig zijn. Hoewel het een kleine kans is, kan bij inventarisaties van andere laagvenen en beekbegeleidende moerassen in Noord-Nederland de Donkere waterjuffer opduiken. Kijk vooral in vrij ondiepe petgaten, sloten, kwelmoerassen en matig voedselrijke vennen en plassen met een uitgebreide verlandingsvegetatie van zeggen (*Carex* sp.), eventueel met Riet (*Phragmites australis*). Met name De Wieden lijkt voldoende geschikt habitat voor de Donkere waterjuffer te herbergen.

Biotoop

In De Weerribben vliegt de Donkere waterjuffer in verlandingsvegetaties met Riet, Holpijp (*Equisetum fluviatile*), zeggen en Kleine lisdodde (*Typha latifolia*). Het water is vrij ondiep (10-50 cm) en de stengels van genoemde plantensoorten staan altijd relatief dicht op elkaar. Wat structuur betreft lijken de locaties

Verspreiding 1990-1997 (cirkel), 1998-2007 (stip).
Distribution 1990-1997 (circle), 1998-2007 (dot).

Vliegtijd 1998-2007.
Flight period 1998-2007.

in De Weerribben sterk op een aantal onderzochte locaties in Zweden en Noorwegen (KETELAAR, 2001b). In vergelijking met deze referentiegebieden zijn de plekken in De Weerribben relatief voedselrijk. In Zweden en Noorwegen vliegt de Donkere waterjuffer ook in kwelgevoede holpijpvelden van afgesloten rivierarmen, zeggenrijke verlandingsgordels van grote meren, trilveenvegetaties en zeggeverlanding in matig voedselarme vennen.

Vliegperiode

De vliegtijd begint begin mei, in sommige jaren al eind april. De piek valt half mei en het einde van de vliegtijd is half juni bereikt, maar in sommige jaren is dat veel eerder.

Foto: R. Manger

Ei-afzet van Donkere waterjuffers *Coenagrion armatum*.